

**100
MEDIA-
KASVATUS-
IDEAA**

*Suomi
Finland*
100

Suomalainen mediakasvatus näkyväksi!

**MEDIA·
KASVATUS·
SEURA**

Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2018

Päivitetty 8/2019

© 2018 Mediakasvatusseura

Hyvä Suomi!

Mediakasvatus on Suomessa erittäin monimuotoista ja sitä toteuttavat aktiivisesti monet erilaiset toimijat ja organisaatiot. Pieneksi maaksi mediakasvatustoimintamme laatu ja määrä on varsin vaikuttava! Kansainvälisesti tarkasteltuna Suomi on mediakasvatuksen edistyksellinen ja ennakkoluuloton kehittäjä.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden kunniaksi ja osana Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa Mediakasvatusseura juhlistaa laadukasta suomalaista mediakasvatusta nostamalla esiin sen säihkyvimpiä helmiä.

Mediakasvatusseura on koonnut tätä julkaisua varten yhteistyössä kaikkien alan toimijoiden kanssa **sata mediakasvatusmateriaalia ja -vinkkiä kymmenen mediakasvatukseen liittyvän teeman alle.**

TEEMAT JA SISÄLTÖ:

- 1. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa**
- 2. Mediakasvatus nuorisotyössä**
- 3. Koulumaailma ja monilukutaito**
- 4. Mediasivistys - media aikuisten ja ikääntyneiden elämässä**
- 5. Hyvinvointi ja mediakasvatus**
- 6. Elokuva- ja taidekasvatus**
- 7. Uudet digitaaliset ja vuorovaikutteiset ympäristöt**
- 8. Pelikasvatus**
- 9. Kriittinen medialukutaito, vihapuhe ja disinformaatio**
- 10. Demokratiakasvatus, globaalikasvatus ja osallisuus**

100 mediakasvatusideaa: Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa

Suomi
Finland
100

1. Sävyisästi yhdessä -materiaali *Mannerheimin Lastensuojeluliitto & Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirasto 2016*

Sävyisästi yhdessä -materiaali sisältää viisi tehtäväkorttia vuorovaikutuksen ja mediailmaisun monien muotojen toiminnalliseen tutkimiseen yhdessä. Toimintaideoiden toteuttaminen ei edellytä digivälineitä, mutta materiaali tarjoaa vinkkejä olemassa olevien mediavälineiden hyödyntämiseen uusien opetussuunnitelmien mukaisesti. [Linkki materiaaliin.](#)

2. Miltä tuntuu? Taide tunnekasvatuksen tukena *AV-arkki 2017*

Mediataide kasvattaa! -oppimateriaalisarjan viides osa Miltä tuntuu? -oppimateriaali tarjoaa kattauksen suomalaisten mediataiteilijoiden teoksia yhdessä tehtäväpankin ja asiantuntija-artikkelien kanssa tunnekasvatuksen tueksi. Materiaali on kehitetty erityisesti varhaiskasvatukseen, mutta soveltuu myös perusopetukseen. [Linkki materiaaliin.](#)

3. Lasten mediamaailma pähkinänkuoressa *Mediakasvatusseura; toim. Emmi Huhtanen 2016*

Lasten mediamaailma pähkinänkuoressa on tiivistelmä viime vuosien tutkimustiedosta 0–12-vuotiaiden lasten median käytön tavoista ja monimuotoisesta mediakulttuurista. Julkaisu on koostettu yhteistyössä mediakasvatuksen asiantuntijoiden ja tutkijoiden kanssa. [Linkki materiaaliin.](#)

Mediakasvatustietoisuuden jäsentäminen

4. varhaiskasvatuksessa *Saara Salomaa 2016*

Saara Salomaa käsittelee Journal of Early Childhood Education Research -lehden artikkelissa mediakasvatusta uusien varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden tavoitteiden näkökulmasta. Artikkelissa esitellään Sirkka Hirsjärven kasvatustietoisuus-mallia täydentävä mediakasvatustietoisuuden malli institutionaaliseen varhaiskasvatukseen. [Linkki materiaaliin.](#)

5. Solmukohtia – näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen *Nuorisoasiain neuvottelukunta ja Nuorisotutkimusverkosto; toim. Heta Mulari 2016*

Lasten mediakulttuurit -tutkimushankkeen tulokset tiivistävä tutkimusraportti, jossa tarkastellaan uusia lasten mediakulttuurien tutkimuksen laadullisia menetelmiä. Niiden avulla voidaan tuottaa tietoa yhdessä lasten kanssa sen sijaan, että lasten median käytön tavoista kysyttäisiin ainoastaan aikuisilta. Tutkimus koostuu käytännön lapsilähtöistä mediakasvatusta pohdiskelevista näkökulmateksteistä ja tutkimusartikkeleista. [Linkki materiaaliin.](#)

MEDIA-
KASVATUS-
SEURA

mediakasvatus.fi/100ideaa

6. Pelit varhaiskasvatuksessa *Mediakasvatusseura 2018*

Mediakasvatusseuran kokoamasta pelikoosteesta löytyy perustietoa peleistä ja pelillistämisestä, pienten lasten median käytöstä sekä valikoima maksuttomia kotimaisia digitaalisia oppimispelisiä, joita voi hyödyntää osana varhaiskasvatusta. [Linkki materiaaliin.](#)

7. Lastenneuvolakäsikirja - mediakasvatusmateriaalit *Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos*

Lastenneuvolakäsikirja on THL:n sivusto, joka on tarkoitettu lastenneuvolatyötä tekeville ammattilaisille sekä vanhemmille. Se sisältää asiamukaista tietoa median merkityksestä lasten kasvussa ja kehityksessä sekä helpottaa avaamaan keskustelua median käytöstä perheissä neuvolahenkilökunnan, vanhempien ja lasten välillä. Kokonaisuus jakaantuu kahdeksaan osaan, joissa jokaisessa käydään läpi lapsen suhdetta mediaan ikäkausien mukaan. **Päivitys: materiaalia ei ole enää saatavilla verkossa.**

8. Mobiilioppiminen ja leikkivä lapsi *Helsingin yliopiston Playful Learning Centre 2015*

Mobiilioppiminen ja leikkivä lapsi -teoksessa käsitellään mobiilioppimista ja pienten lasten omaehtoista mediatuottamista. Julkaisun taustalla on vuosina 2014-2015 toteutettu koulutuskokonaisuus, jonka tavoitteena on ollut kehittää, jakaa ja levittää varhaiskasvatukseen sekä esi- ja alkuopetukseen liittyvää mobiilioppimisen pedagogiikkaa leikin, innostamisen ja jakamisen kulttuurin näkökulmasta. [Linkki materiaaliin.](#)

9. Elokuvasvatuksen oppimateriaalit verkossa *Koulukino ry*

Koulukino tuottaa teatterilevitykseen tulevista elokuvista maksuttomia oppimateriaaleja varhaiskasvatustyön tueksi. Hakutoiminnon avulla materiaalipankista voi etsiä esimerkiksi alkuopetukseen tai esikouluun suunnattuja elokuvia ja niihin liittyviä tehtäviä. Sivustolta löytyy myös mm. teemapaketteja eri ilmiöistä tai aiheista. [Linkki materiaaliin.](#)

10. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa *Mannerheimin Lastensuojeluliitto*

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa-sivustolta löytyy tietoa ja vinkkejä pienten lasten mediankäyttöön ja mediakasvatukseen liittyen. Sivustolle on koottu mm. mediatehtäviä ja -työkaluja varhaiskasvatukseen, puheeksi ottamisen tapoja vanhempien kanssa sekä tietoa perheiden sujuvaan media-arkeen. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Mediakasvatus nuorisotyössä

Suomi
Finland
100

11. Mediakasvatus nuorisotyössä -kooste *Mediakasvatusseura 2015*

Media ja internet ovat nuorille keskeisiä toiminta- ja kasvuympäristöjä, ja mediakasvatus kuuluu jokaisen nuorisotyötä tekevän arkeen. Digitaalinen teknologia ja nuorten mediakulttuuri tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia nuorten parissa työskentelyyn. Nuorten parissa toteutettavan mediakasvatustyön tueksi laadittu kooste avaa mediakasvatuksen roolia nuorisotyössä ja tarjoaa välineitä nuorten kanssa toteutettavaan mediakasvatukseen. [Linkki materiaaliin.](#)

12. Me tehdään mediaa *Koordinaatti 2013*

Tietopaketti nuorten toimituksen perustamiseen avaa sitä, mitä nuorten toimituksissa tehdään ja miten nuorisotyöntekijä voi kehittää nuorten toimituksen työtä. Opas tarjoaa käytännön vinkkejä siihen, kuinka nuoria aktivoidaan ideomaan vaikuttavia, monipuolisia, kiinnostavia ja ennen kaikkea heidän näköisiään mediasisältöjä eri välineillä ja nuorten tieto- ja neuvontatyön tavoitteiden mukaisesti sekä auttaa nuorisotyöntekijän oman ammatillisen kasvun ja henkilökohtaisen mediasuhteen kehittämisessä. [Linkki materiaaliin.](#)

13. Pidä silmät auki - jutuntekijän opas *Sanomalehtien liitto & Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus / Nuorten Ääni -toimitus 2017*

Opas toimittajan työn harjoitteluun. Oppaan ydin ovat käytännölliset harjoitukset, joiden avulla voi käydä läpi koko toimitusprosessin ideoinnista tiedonhankintaan, jutun rakentamiseen ja faktantarkistukseen. Harjoitukset opettavat myös ryhmässä toimimista ja vahvistavat uskallusta kertoa oma näkemys ja ottaa kantaa. [Linkki materiaaliin.](#)

14. Uteliaammin, rohkeammin, hauskemmin! – Osallistavia mediakasvatusmenetelmiä opetukseen ja nuorisotyöhön *Nuorten Ääni -toimitus 2013*

Yhdessä nuorten kanssa kehitetyissä harjoituksissa opitaan toimittajan työtä: ajattelemista, havainnointia, haastattelemista, kirjoittamista ja kuvaamista. Opas on tarkoitettu nuorten ryhmille ja niiden ohjaajille. Kuusi oppaan menetelmistä esitellään myös lyhyiden videoiden avulla, jotka löytyvät aineiston verkkosivuilta. [Linkki materiaaliin.](#)

15. Tubettaminen nuorisotyössä ja -tutkimuksessa *Nuorisotiedon kirjasto, Nuorisotutkimusverkosto ja Nuorten mielenterveysseura Yeessi 2016*

Tubettaminen nuorisotyössä ja -tutkimuksessa – feat. RoniTheGamer” on kolmen lyhytvideon kokonaisuus. Videoilla Nuorisotutkimusverkoston ja Nuorten mielenterveysseura Yeessin työntekijät keskustelevat RoniTheGamerin kanssa siitä, mitä on olla tubettaja, miten nuorisotyössä voi hyödyntää tubettamista ja miten tubettamista voi tutkia. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

16. Kohti digitaalista nuorisotyötä *Verke; toim. Heikki Lauha ja Suvi Tuominen 2016*

Mitä digitalisaatio tarkoittaa nuorisotyössä, miten se kietoutuu nuorisotyön tavoitteisiin ja käytäntöihin ja mitä digitaalinen nuorisotyö tarkoittaa? Lyhyistä asiantuntija-artikkeleista koostuvassa julkaisussa esitellään digitaalisen nuorisotyön suuntaviivat, jotka koostuvat kahdeksasta periaatteesta sekä käytännön toimenpide-ehdotuksista. Nuorten mediataitojen ja digitaalisen osaamisen tukeminen ovat vahvasti esillä teoksessa. [Linkki materiaaliin.](#)

17. Nuorisotyö blogga *Verke; toim. Tero Huttunen, Heikki Lauha, Henna Middeke & Veera Säilä 2014*

Oppaan tavoitteena on antaa lukijalle eväitä ja näkökulmia blogitoiminnan järjestämiseen sekä kannustaa median ja internetin hyödyntämiseen oman kohdeyhmän kanssa. Opas on tarkoitettu kaikille, joilla on kiinnostusta hyödyntää blogeja ja bloggaamista yhtenä menetelmänä nuorten kanssa tehtävässä työssä. [Linkki materiaaliin.](#)

18. Nuoret estradille #1 Äänenavaus *Tampereen yliopisto, Aikakausmedia, Sanomalehtien liitto: Nuoret estradille -hanke 2015*

Materiaali on avuksi erityisesti silloin, kun vasta aletaan avata omaa ääntä – kun esiintyminen ja oman mielipiteen kertominen eivät vielä ole varmallalla pohjalla. Materiaali antaa konkreettisia työkaluja siihen, miten nuorisotyössä voidaan tukea oman äänen etsimistä ja vaikuttamisen taitojen harjoittamista. Hanketta rahoittaa Koneen säätiö. [Linkki materiaaliin.](#)

19. Kelaamo.fi -elokuvasivusto nuorilta nuorille *Koulukino ry*

Kelaamosta löytyy kootusti suomalaisten lasten ja nuorten tekemiä videoita ja elokuvia. Sivustolle voi lähettää oman elokuvansa tai osallistua sen kautta useisiin valtakunnallisiin elokuvakilpailuihin. Blogisivulta löytyy vaihtuvaa tietoa nuorille suunnatuista tapahtumista ja näytöksistä sekä kouluasteiden mukaan luokiteltuja oppimateriaaleja elokuvineen. [Linkki materiaaliin.](#)

20. Mobiilipelien työkalupakki *Janne Pehkonen, Mikko Holm, Verke ja Lappeenrannan nuorisotoimen nuoriso-ohjaajat 2016*

Mobiilipelien työkalupakki on koottu niille nuorisotyöntekijöille, jotka haluaisivat hyödyntää mobiilipelejä työssään. Työkalupakista löytyy eri osuuksia (mm. elämänhallinta, osallistaminen ja ryhmäyttäminen), joissa seurataan nuoriso-ohjaaja Kertun seikkailuja mobiilipelien ihmeellisessä maailmassa ja pohditaan samalla, miten pelejä voisi käyttää nuorisotyössä. Sivustolla käydään läpi myös muun muassa sitä, miten omaa digikuntaa voi ylläpitää. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Koulumaailma ja monilukutaito

Suomi
Finland
100

21. Monilukutaito kaikki kaikessa *Tampereen yliopisto; toim. Tapani Kaartinen 2015*

Julkaisu Monilukutaito kaikki kaikessa sisältää 13 artikkelia monilukutaidosta eri näkökulmista tarkasteltuna. Artikkelit ovat tulosta tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnasta, jota toteutetaan Tampereen yliopiston normaalikoulussa, ja ne ovat syntyneet yhteistyössä Kasvatustieteiden yksikön (EDU) tutkijoiden kanssa. [Linkki materiaaliin.](#)

22. Koululehtikone *Aikakausmedia 2010*

Koululehtikone on verkossa toimiva ilmainen verkkosovellus, joilla koululuokat voivat helposti suunnitella ja toteuttaa omia aikakauslehtiä opettajan ohjauksessa. Koululehtikoneessa opettaja on päätoimittaja ja oppilaat lehden toimittajia ja kuvaajia. Aikakauslehden tekemisessä on useita eri vaiheita, jotka antavat taitoja monipuoliseen osaamiseen. Valmiin lehden voi tulostaa tai julkaista verkkojulkaisuna. Ohjelma on suunniteltu koulukäyttöön. [Linkki materiaaliin.](#)

23. Näe, koe, kuuntele - mediamenetelmiä opettajille

Mediapedagoginen työryhmä; toim. Suvi Törrönen 2013

Mediamentelmiä kehittäneiden opettajien ryhmä jakaa kokemuksensa lukijalle. Opas soveltuu kaikille mediakasvatuksesta ja monilukutaidosta kiinnostuneille peruskoulun ja toisen asteen opettajille sekä esimerkiksi kirjastojen ja sosiaalialan ammattilaisille. Teksteissä tarjotaan ikärajattomia ja luovia vaihtoehtoja median opetuskäyttöön. [Linkki materiaaliin.](#)

24. Mediakartan tuntijat *Kansallinen audiovisuaalinen instituutti,*

Mediakasvatusseura, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Mediakasvatuskeskus Metka ja Opetushallitus 2016

Materiaali sisältää tietoa, toimintamallin ja tehtäviä eri ikäisten mediakasvatukseen. Tavoitteena on kehittää laaja-alaista media- ja monilukutaitoa. Materiaali sisältää kolme eri toimintamalliversiota eri ikäryhmille: 8-vuotiaille, 8-12 -vuotiaille sekä 13-18 -vuotiaille. [Linkki materiaaliin.](#)

25. Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa *Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry ja Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011*

Kuinka käsitellä ja hyödyntää mediaa opetuksessa ja miten sisällyttää mediaopetus opetussuunnitelmiin? Opinkirjon tuottamassa, helppolukuisessa julkaisussa kuvataan mediatatien eri osa-alueita ja niiden kehittymistä sekä mediaopetuksen painopisteitä peruskoulun vuosiluokilla ensimmäisestä yhdeksänteen luokkaan. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

26. Tieto- ja viestintäteknikka opetuksessa -ryhmä toimii *Facebookissa*

Facebookissa toimiva Tieto- ja viestintäteknikka opetuksessa -ryhmä tarjoaa linkkejä, ideoita ja keskustelua tieto- ja viestintäteknikan opetus- ja oppimiskäytöstä Suomessa ja kansainvälisesti, suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Keskustelua käydään kaikilla opetuksen asteilla esiopetuksesta korkeakouluun. Julkiseen ryhmään voi liittyä kuka vain. [Linkki materiaaliin.](#)

27. Medialukutaitoa vastamainoksista *Eettisen kaupan puolesta ry 2015*

Mitä mainos kertoo ja jättää kertomatta? Mitä ovat vastamainokset, ja miten niitä voi hyödyntää opetuksessa? Medialukutaitoa vastamainoksista -opas neuvoo, kuinka ohjataan alakouluille tai vanhemmille ryhmille sopiva vastamainostyöpaja, jossa opitaan sekä vastaanottamaan että tuottamaan mediatekstejä. [Linkki materiaaliin.](#)

28. Elokvakasvatuksen oppimateriaalit verkossa *Koulukino ry*

Koulukino tuottaa teatterileivitykseen tulevista elokuvista maksuttomia oppimateriaaleja elokuvakasvatustyön tueksi. Materiaalit ovat laajoja ja monipuolisia elokuvien ja elokuvakasvatuksen tietopaketteja, jotka kannustavat käyttämään elokuvaa opetuksessa eri oppiaineiden yhteydessä. Oppimateriaaleihin liittyy myös Laudatur-sivusto, elokuvakasvatuksen työkalupakki opettajankoulutuslaitosten käyttöön. [Linkki materiaaliin.](#)

29. Sarjiskone *Aikakausmedia 2016*

Sarjiskoneella kuka tahansa voi helposti luoda omia sarjakuviaan digitaalisesti. Sarjiskone.fi on suunniteltu työkaluksi sekä oppimiseen, opettamiseen että mediatuottamiseen. Kuvan ja tekstin yhdistelmä venyy moneen oppiaineeseen. Opettaja voi myös luoda oppilailleen palveluun yksityisen ryhmän, jossa voi helposti yhdessä tarkastella koko ryhmän sarjakuvisa. [Linkki materiaaliin.](#)

30. Yle Uutisluokka *Yle*

Yle Uutisluokka on vuonna 2014 alkanut mediakasvatushanke, jonka tavoitteena on nuorten medialukutaidon parantaminen sekä lisätä nuorten kiinnostusta yhteiskuntaa ja ajankohtaisia asioita kohtaan. Sivulla on koululaisten tekemiä uutisjuttuja sekä hankkeen opetusmateriaalia ja ilmoittautumislomake kouluille. Uutisluokka tarjoaa opettajille kattavan materiaaliin pakettin mediakasvatustunneille. Uutisluokka-hankkeessa nuoret tekevät uutisia heitä kiinnostavista aiheista. Uutisia julkaistaan koulujen verkkosivuilla sekä Ylen kanavilla ja verkossa. Ylen journalistit toimivat koulujen uutiskummeina ja auttavat oppilaita toimitustyössä. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa:

Mediasivistys – media aikuisten ja ikääntyneiden elämässä

31. Digitreenit *Yle Oppiminen*

Saatko Google-hausta kaiken irti? Osaatko ladata offline-kartat puhelimeesi? Digitreeneissä voit testata omat digitaitosi ja oppia digiajan niksejä, joilla teet arjesta, työstä ja opiskelusta helpompaa. Vinkkien avulla opit niin emojien käytön, somekanavien salat kuin hyödylliset näppäinkomennotkin. [Linkki materiaaliin.](#)

32. Netikäs-mediasivistysmateriaalisarja *LähiVerkko-hanke 2015*

Kuusiosainen Netikäs-mediasivistysmateriaalisarja on suunnattu erityisesti aikuisten mediakasvatukseen. Sarja tukee ja auttaa tämän päivän mediamaailman ymmärtämisessä. Käsiteltäviä teemoja ovat media ennen ja nyt, sosiaalinen media, tietoturva, tekijänoikeudet, identiteetti, rooli ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä digitaalinen pelaaminen. [Linkki materiaaliin.](#)

33. Ohjeet sosiaaliseen mediaan *STT Suomen tietotoimisto*

STT:ssä on laadittu ohjeet sosiaalisessa mediassa toimimiseen oman organisaation jäsenille. Selkeät ja perustellut ohjeet sopivat hyödynnettäväksi kaikille toimituksellista työtä tekeville ammattilaisille. Ohjeissa on paljon hyviä yleisluontoisia perusasioita, joista myös muiden alojen ammattilaiset sekä yksityishenkilöt voivat hyötyä, ja ne tarjoavat vastauksia kysymyksiin, joita uudet toimintatavat voivat herättää. Sosiaalisen median ohjeet ovat osa STT:n Tyylikirjaa, josta löytyy myös hyviä vinkkejä some-lähteiden tarkistamiseen sekä yleisohje lähdekriittisyydestä sosiaalisessa mediassa. [Linkki materiaaliin.](#)

34. Tuota ja tulkitse *Mediakasvatusseura 2016*

Tuota ja tulkitse – avaimia mediasisältöjen ja oman maailmaisun analyysiin -materiaalin tavoitteena on tukea medialukutaidon ja mediakriittisyyden harjoittelua. Työkalu ohjaa mediasisältöjen kriittiseen arviointiin sekä niiden vastaanottamisen ja kuluttamisen että tuottamisen ja levittämisen näkökulmista. [Linkki materiaaliin.](#)

35. Kyberin taskutieto *Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja Jyväskylän yliopisto 2017*

Kyberin taskutieto kertoo keskeisimmän tietoyhteiskunnasta. Oppaan teemoja ovat kybermaailma ja sen kietoutuminen osaksi arkea, informaatiovaikuttaminen sekä teknologian toimintahäiriöihin varautuminen. Oppaasta löytyy myös digitalisaatioon liittyvää sanastoa auki selitettynä sekä ohjeet hyvän salasanan keksimiseen. Oppaan kymmenen ja yksi kyberkäskyä auttavat kohentamaan omaa ja läheisten tietoturvaa. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

36. SeniorSurf *Vanhustyön keskusliitto*

SeniorSurf rohkaisee ikääntyneitä ihmisiä tarttumaan tietokoneisiin ja nettiin. Verkkosivulta löytyy pdf- ja videomuotoisia käytännön oppaita esimerkiksi verkkopankin käyttöön, sähköiseen tunnistautumiseen ja itselle sopivan tietokoneen valintaan. Tarjolla on myös apua vertaisohjaajilta sekä laaja linkkilista erilaisiin opastusmateriaaleihin ja sähköisiin palveluihin. [Linkki materiaaliin.](#)

37. Media Guide – Practice and Ethics of Journalism for Adults

Kansanvalistusseura 2016

Kansanvalistusseuran julkaisema Media Guide on ensimmäinen aikuisille suunnattu viestintäopas sekä ensimmäinen mediakasvatusmateriaali, joka on Suomessa tuotettu englannin lisäksi arabian kielellä. Kaikki oppaan materiaali on vapaasti käytettävissä opetustarkoituksiin. Kattava mediaopas johdattaa lukijansa median toimintatapoihin digitaalisella ajalla, tutustuttaa journalismin etiikkaan ja antaa työkaluja median sisältöjen kriittiseen analyysiin. Mediaopas yhdistelee esimerkkejä Suomen ja muiden länsimaiden sekä Lähi-idän mediasta. Opas on osa Kansanvalistusseuran hanketta Mediakasvatuksella kansalaistaitoja Palestiinassa. [Linkki materiaaliin.](#)

38. Webinaarit eli verkkoseminaarit *LähiVerkko-hanke 2016-2017*

LähiVerkko on järjestänyt syksystä 2016 lähtien useita maksuttomia verkkoseminaareja, joille voi osallistua kotoa käsin netin välityksellä. Tulevien webinaarien aiheina ovat muun muassa Mobiilisovellukset arjessa ilona ja hyötynä, Hyvinvointia digitaalisista peleistä sekä Kootut vinkit teknologian käyttöön. Menneet seminaarit voi katsoa tallenteina. **Päivitys: materiaalia ei ole enää saatavilla verkossa.**

39. 140 merkkiä -podcast *Yle Puhe 2014*

Yle Puheen 140 merkkiä -ohjelmassa puhutaan monipuolisesti Twitteristä ja somemaailmasta. Ohjelmassa sivutaan muun muassa medialukutaitoa, propagandatrolleja, tietoturvaa ja internetin luonnetta. Erityisesti kolmas jakso "Medialukutaito tyrmää propagandatrollit" soveltuu aikuisten medialukutaidon kehittämiseen. [Linkki materiaaliin.](#)

40. Ikäihmiset ja pelit -opas *Turun yliopisto, TEKES; toim. Tapani*

Liukkonen, Julius Rajala, Tuomas Mäkilä 2016

Oppaassa kerrotaan kuinka järjestää pelikerhotoimintaa ikäihmisille sekä tutustutaan pelaamisen potentiaaliin hyötyihin. Opas on toteutettu osana Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun yhteistä Tekes-rahoitteista Gamified Solutions in Healthcare -tutkimushanketta. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Hyvinvointi ja mediakasvatus

Suomi
Finland
100

41. Ruutuaikahaaste ja ruutupaastohaaste- millaisia tunteita media herättää? *Mediakasvatusseura 2016*

Ruutuaikahaasteet haastavat tarkkailemaan, millaisia tunteita media-arki tai ruutupaasto herättävät – inspiraatiosta ja uteliaisuudesta aina yksinäisyyteen ja järkytykseen saakka. Haasteissa on nimetty erilaisia tunnetiloja, joita mediasisältöjen äärellä tai niitä ilman koetaan. Haasteen kuvat toimivat keskustelunavauksena niin kotona kuin koulussakin. [Linkki materiaaliin.](#)

42. Median seksisisällöt ja mediakasvatus *Mediakasvatusseura, toim; Sanna Spisak 2016*

Seksi on näkyvä osa mediakulttuuria, ja mediakulttuuri on osa myös lasten ja nuorten jokapäiväistä toimintaympäristöä. Tutkimustietoon pohjautuva, helppo-lukuinen opas on laadittu lasten ja nuorten parissa työskentelevien tueksi median seksiä ja seksuaalisuutta käsittelevien sisältöjen ja ilmiöiden erittelyyn. Oppaaseen on kerätty myös käytännön vinkkejä ja materiaaleja. [Linkki materiaaliin.](#)

43. Mun mieli *Suomen Mielenterveysseura & Vantaan kaupunki 2016*

Mielen hyvinvointia tukeva mobiilisovellus koululaisille ja koululuokille. Käyttäjälle esitetään yksinkertaisia kysymyksiä arjen hyvinvoinnista, ja niihin voi vastata joko yksityisenä käyttäjänä tai kyselyn voi toteuttaa ryhmäkyselynä. Vastaja saa itselleen välitöntä palautetta ja oman hyvinvointiyhteenvedon. **Sovelluksen voi ladata maksutta Google Pelikaupasta tai App Storesta.**

44. Pullopostia mediameressä *Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Mediakasvatusseura, Suomen PEN, Mediakasvatuskeskus Metka, Yle Oppiminen & Yle Uutisluokka 2016*

Miten media, empatia ja vuorovaikutustaidot liittyvät toisiinsa? Materiaali sisältää tietoa, tehtäviä ja toimintamallin vuorovaikutus- ja empatia- taitojen kehittämiseksi mediakasvatuksen keinoin. Materiaali sisältää toimintamallit eri ikäryhmille: alle 8-vuotiaille, 8-12 -vuotiaille sekä 13-18- vuotiaille. Saatavana myös [ruotsinkielisenä](#). [Linkki materiaaliin.](#)

45. Mitä tuli tehtyä? Kunnioittavan kohtaamisen haasteet.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

Klikkaamisella, kommentoinnilla tai tykkäämisellä voi olla ennakoimattomia vaikutuksia, joiden pohtiminen edistää vastuullista nettikäyttäytymistä. Videolla KOM-teatterin Eeva Soivio ja Radio Suomi Popin Susanna Laine käyvät juttelemassa nettikiusaamisesta yläkoululaisten kanssa. Video on tarkoitettu käytettäväksi mm. oppitunneilla ja sen tueksi on keskusteluaineisto. [Linkki materiaaliin.](#)

mediakasvatus.fi/100ideaa

46. Sekasin-chat *Suomen Mielenterveysseura & nuoriso- ja mielenterveysjärjestöt 2017*

Sekasin-chat toimii vuoden 2017 aikana valtakunnallisena, ajasta ja paikasta riippumattomana kanavana, jossa koulutetut vapaaehtoiset ja eri järjestöjen työntekijät auttavat nuorta ratkomaan mieltä painavia ongelmia. Chatissa nuori voi keskustella erilaisia vaikeiksi tai tärkeiksi kokemista asioista: omasta olostaan, mielenterveyden pulmista, vaikeista tapahtumista elämässä. Keskustelupalvelu on auki klo 07:00-00:00, eli myös aikoina jolloin valtaosa muista palveluista on kiinni [Linkki materiaaliin.](#)

47. Frankly - päihteet puheeksi pelaamalla *Ehyt ry. 2017*

Mafiateemainen seikkailupeli, jossa käsitellään tehtävien ja keskusteluiden kautta päihteisiin ja peliongelmiin liittyviä teemoja. Peli sopii yläkoulujen, lukioiden, ammattikoulujen ja nuorisotalojen käyttöön. Opettajille ja nuorisotyön ammattilaisille suunnatussa Frankly -oppimispelissä käsitellään addiktioita, rahapelaamista ja hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä. [Linkki materiaaliin.](#)

48. Väkivalta kiehtoo lapsiakin - miten suhtautua? *Media-avain, kirj. Marjo Kovanen*

Media välittää monipuolista väkivaltakuvastoa: väkivaltaa löytyy animaatio-elokuvien takaa-ajokohtauksista, urheilu-uutisista, räiskintäpeleistä tai vaikkapa Duudsonien stunttiviihteestä. Miksi audiovisuaalinen väkivalta kiehtoo niin aikuisia kuin lapsiakin, ja miten siihen pitäisi suhtautua? Elokuva-kasvattaja Marjo Kovanen artikkeli antaa vinkkejä mediaväkivallan käsittelyyn kotona. [Linkki materiaaliin.](#)

49. Fume-peli *Turun yliopiston TEPE-tutkimusryhmä & NordicEdu 2016*

Fume on 10-13-vuotiaille suunnattu terveystoiminta, joka kannustaa sanomaan "EI" tupakkatuotteille. Fumen minipelit välittävät tietoa tupakkatuotteista ja kannustavat ajattelemaan tupakkatuotteiden käytön seurauksia. Pelissä käsitellään mm. savukkeiden ja nuuskan käytön vaikutuksia terveyteen, fyysiseen kuntoon ja ympäristöön, tupakkatuotteiden aiheuttamaa riippuvuutta ja ikätovereilta tulevaa painostusta kokeilla tupakkaa. **Ladattavissa maksutta mobiililaitteille Google Play-, App Store- ja Microsoft Store -mobiilikaupoista.**

50. Digiboom-kampanja *Telia & Pelastakaa Lapset ry*

Lapsella on oikeus olla lapsi digitaalisessa mediassa. Digitaaliset pelit, sovellukset ja verkkoyhteisöt ovat lasten ja nuorten arkisia toimintaympäristöjä jo pienestä pitäen. Digiboom-kampanjalla nostetaan näkyväksi lasten oikeuksia mediassa, joita ovat mm. oikeus yksityisyyteen, oikeus tietoon ja osallisuuteen, oikeus leikkiin ja vapaa-aikaan ja oikeus suojeluun. Kampanjasivuille on koottu tietoa siitä, kuinka jokainen voi tukea näitä oikeuksia. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Elokuva- ja taidekasvatus

Suomi
Finland
100

51. Media-avain *Koulukino ry*

Media-avain on maksuton palvelu, jonka avulla kasvattaja voi etsiä sopivia elokuvia esimerkiksi lapsen iän, ajankohtaisen teeman tai lajityypin perusteella. Asiantuntijaraati esikatselee ja arvioi teatterileivitykseen tulevat elokuvat kasvatuksen näkökulmasta. Media-avaimen ikäsuositukset ja arviot perustuvat kasvatopsykologian ja mediakasvatuksen tutkimustietoon sekä arvioitsijan tulkintaan. [Linkki materiaaliin.](#)

52. DOKKINO *DocPoint ry*

DOKKINO on DocPointin järjestämä valtakunnallinen lasten ja nuorten dokumenttielokuvatapahtuma, joka tutustuttaa ala- ja yläkouluikäiset lapset ja nuoret ikäryhmille suunnatun luovan dokumenttielokuvan maailmaan. DOKKINO-elokuvat ovat nuorille suunnattuja lyhytdokumentteja, jotka on koottu vuosittain vaihtuvan teeman ympärille näytöskokonaisuuksiksi. Sarjoja on kaksi: alakoululaisille (4.-6. luokkalaisille) ja yläkoululaisille on omat sarjansa. [Linkki materiaaliin.](#)

53. Mediataide kasvattaa! *AV-Arkki*

AV-arkin Mediataide kasvattaa -sivustolta löytyy oppimateriaalia ja mediataidetta, kuten taidevideoita, opetuksessa ja varhaiskasvatuksesa käytettäväksi. Sivustolla voi hakea oppimistehtäviä eri aiheittain ja ladata maksuttomia oppaita. Sivustolle rekisteröitymällä pääsee käsiksi suomalaisten eturivin taiteilijoiden teoksiin, joita voi käyttää opetuksessa. [Linkki materiaaliin.](#)

54. Elokuvapolku *Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2013*

Elokuvapolku on suunniteltu kouluissa tehtävän elokuvakasvatuksen tueksi. Palvelu on suunnattu peruskoulu- ja lukioikäisille. Sen tehtävät tukevat koulussa tai koulunäytöksissä nähtävien elokuvien käsittelyä oppitunnilla. Elokuvapolun aihepiirit liikkuvat niin elokuvan sisällön (esim. draaman kaari, lajityyppi) kuin tekniikoiden (esim. kuvakoot, musiikki) parissa. Etapit on listattu selkeästi ja niihin voi tutustua yksittäin tai laajana kokonaisuutena. Ne on myös jaettu erillisiin alakoulun ja yläkoulun polkuihin. [Linkki materiaaliin.](#)

55. Koulukinon oppimateriaalit *Koulukino ry. 2017*

Koulukino tuottaa opettajien elokuvakasvatustyön tueksi maksuttomia oppimateriaaleja elokuvateatterileivityksessä oleviin elokuviin. Materiaalit ovat laajoja ja monipuolisia elokuvakasvatuksen tietopaketteja, jotka kannustavat käyttämään elokuvaa opetuksessa eri oppiaineiden yhteydessä. Koulukinon sivuilla on myös ohjeet koulukinonäytöksen tilaamiseen tai järjestämiseen omalle luokalle. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

56. Herkkien korvien tehtäväkortit 1 & 2 *Sara Sintonen & Emilia Erfinj 2015-2016*

Herkkien korvien tehtäväkortit on perusopetuksen alaluokille suunnattu opetusmateriaali, jossa keskitytään ääneen. Tehtävien pedagogisena tavoitteena on herättää kiinnostusta ja uteliaisuutta ääniä ja audiovisuaalisuutta kohtaan. Tehtävät kannustavat tarkkailemaan, pohtimaan, kuvittelemaan, näkemään ja ennen kaikkea kuuntelemaan. Tehtäväkortit sopivat eri oppiaineiden käyttöön ja ne tukevat monilukutaidon kehittymistä.

[Linkki materiaaliin 1 & 2.](#)

57. *Ikärajat.fi Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö MEKU*

Ikärajat-fi-sivustolla kerrotaan elokuvien, televisio-ohjelmien ja pelien ikärajaluokittelusta. Ikärajoja asetetaan, jotta lapset eivät altistuisi heille sopimattomalle mediasisällölle. Ikärajat eivät ole suosituksia, eivätkä kerro mille ikäryhmälle ohjelma on suunnattu. Kuitenkin elokuvateattereissa ikärajasta voidaan joustaa kolme vuotta, mikäli lapsi on aikuisen seurassa. Ikärajojen yhteydessä olevat sisältösymbolit kertovat, mikä sisällössä on lapselle sopimatonta. [Linkki materiaaliin.](#)

58. Nuottiniitty *Yleisradio*

Yleisradion tuottama Nuottiniitty on maksuton mobiilisovellus, joka yhdistää musiikin ja maalamisen. Lapsi voi leikkien oppia, kuinka melodiat muodostuvat yksittäisistä sävelistä ja tutkia tuttuja pieniä melodioita. Nuottiniityssä maalaaminen ja musiikkiin luominen on intuitiivista: Ei ole oikeaa tai väärää tapaa leikkiä. Sovellus on kehitetty alle 5-vuotiaille lapsille. **Ladattavissa maksutta mobiililaitteille Google Play-, App Store- ja Microsoft Store -mobiilikaupoista.**

59. Kaikki kuvaa *Tuotantoyhtiö Amazement*

Kaikki kuvaa on kouluikäisille suunnattu elokuvakasvatussivusto, joka opastaa oman elokuvan tekemisessä alusta loppuun. Sivuston oppimateriaali on kokonaan audiovisuaalista, ja koostuu elokuvan eri osa-alueita käsittelevistä videotutoriaaleista. [Kaikki kuvaa EDU](#) -sivustolla opettajat voivat itsenäisesti opiskella kamerakynän pedagogiikkaa, jossa videokuvaamista käytetään monipuolisena opiskeluvälineenä eri oppiaineissa. Koulutus tarjoaa välineitä myös elokuvakasvatukseen eri luokka-asteilla. [Linkki materiaaliin.](#)

60. Väriautit *Mona Paalanen & Anni Pöyhönent*

Väriautit-sivusto tuottaa kouluille ja koteihin taidekasvatusmateriaalia, jonka tarkoituksena on kehittää lasten vuorovaikutustaitoja ja mielikuvitusta. Materiaalin avulla pyritään luomaan vuorovaikutustilanteita, joissa lapsen oma ääni ja kädenjälki pääsee esiin. Vaikka teemat ja näkökulmat vaihtuvat projektista toiseen, pääosassa säilyvät aina värit ja leikki. Väriauttien materiaali sopii käytettäväksi niin kotiloissa kuin luokahuoneissakin. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Uudet digitaaliset ja vuorovaikutteiset ympäristöt

61. Tubettajan käsikirja *Roni Back & Ville Kormilainen 2017*

Roni Backin ja Ville Kormilaisen Tubettajan käsikirja tarjoaa yleiskatsauksen tubettamiseen kanavan perustamisesta sen markkinointiin ja Youtuben ansaintalogiikkaan. Lisäksi teos tarjoaa perustietoa tekniikasta, välineistä, sisällöistä, laista ja kanavatyypeistä. Ääneen pääsevät myös muu tunnetut tubettajat, jotka kertovat omista kokemuksistaan ja jakavat vinkkejä aloitteleville tubettajille.

62. Nuorisotyö bloggaa *Verke 2014*

Nuorisotyö bloggaa on opas blogien ja blogitoiminnan hyödyntämiseen nuorten parissa tehtävässä työssä. Opas lähestyy aihetta nuorisotyöllisestä näkökulmasta ja pohjautuu erilaisiin hyviin käytäntöihin, joita nuorisotyössä on blogien parissa tehty. Oppaan tavoitteena on antaa lukijalle eväitä ja näkökulmia blogitoiminnan järjestämiseen sekä kannustaa median ja internetin hyödyntämiseen oman kohderyhmän kanssa. [Linkki materiaaliin.](#)

63. Striimikoulu *Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut, KonsoliFIN ry 2016*

Striimikoulu on kuusiosainen YouTube-sarja, joka kertoo mitä striimaaminen eli suoratoistojen lähettäminen tarkoittaa. Sarjassa perehdytään myös välineistöön, etikettiin ja mainostamiseen. Striimikoulu on tehty yhteistyössä Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden ja KonsoliFIN ry:n kanssa. [Linkki materiaaliin.](#)

64. Keskustelua ruutuajasta -kooste *Medikasvatusseura 2016*

Mobiili media-aika herättää uusia kysymyksiä mediakasvatuksen tavoitteista ja keinoista. Mediakasvatuksen ammattilaiset pohtivat ruutu-aikaa käsittelevän teemaviikon aikana tuotetussa koosteessa, mitä mediakasvatus tässä ajassa on, millaista tukea kasvattajat tarvitsevat toteuttaakseen mediakasvatusta ja mitä laadullisia näkökulmia lasten ja nuorten mediankäyttöön liittyvissä suosituksissa tulisi olla. [Linkki materiaaliin.](#)

65. Mediatarinat jakoon *Tekniikan museo 2016*

Tekniikan museo käynnisti syksyllä 2016 opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Mediatarinat jakoon -hankkeen, jossa myös Mediakasvatusseura on mukana asiantuntijatahona. Hankkeessa tehdään yhdessä yläkoululaisten kanssa työpajamalli, joka perustuu nuorten tapaan luoda ja jakaa mediasisältöjä. [Linkki materiaaliin.](#)

MEDIA-
KASVATUS-
SEURA

mediakasvatus.fi/100ideaa

66. Mediakohujen jäljillä *Jonne Arjoranta & Irma Hirsjärvi,*

Jyväskylän yliopiston Nykykulttuurin tutkimuskeskus 2017

Jyväskylän yliopiston tutkijat kertovat Mediakohu-hankkeesta. Tutkijat tarkastelevat verkkokeskustelijoiden vuorovaikutusta ja konflikteja sekä tunteikkaiden mediakohujen muotoutumisen tapoja. Median toimintatapoihin ja sen vaikutuksiin kohdistuvan tieteellisen tutkimuksen lisäksi hankkeessa pyritään vaikuttamaan yhteiskunnallisen keskustelun rakenteisiin ja tapoihin.

[Linkki materiaaliin.](#)

67. Arktista pedagogiikkaa – hanke *Saamelaisalueen*

koulutuskeskus 2016-2018

Hanke toteutetaan saamelaisten kotiseutualueella Inarissa, Enontekiöllä ja Utsjoella. Hankkeessa testataan ja kehitetään uusia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä pedagogisia ratkaisuja toisen asteen opetuskäyttöön. Lähtökohtana ovat arktisten alueiden harva asutus, pitkät välimatkat, saamen kieli ja kulttuuri sekä saamelaiselinkeinot. [Linkki materiaaliin.](#)

68. OppilasAgentti *Kuuma TVT-hanke 2013-*

OppilasAgentti -toiminnan perusajatus on yksinkertainen: oppilasagentit ovat koulun omia oppilaita, jotka auttavat sekä toisiaan että opettajiaan digitaalisten taitojen haltuunotossa. Toteutustapa kääntää opettajan ja oppilaan roolit päällelleen; oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat koulutustuokioita, joissa opettajat oppivat uusien laitteiden tai sovellusten käyttöä. [Linkki materiaaliin.](#)

69. Heimo *Heimo Community 2016*

Heimo on verkko-yhteisö, jossa vertaiset auttavat toisiaan. Heimossa voi liittyä keskusteluryhmään, tai luoda uuden. Heimossa ylläpitäjä ei määrää keskustelun aihetta, vaan ihmiset itse voivat vaikuttaa heimojen syntyyn ja ryhtyä heimonsa kaitsijaksi. Helppokäyttöisessä ja anonyymissä yhteisössä muut kohdataan kahdenvälisesti tai ryhmässä. [Linkki materiaaliin.](#)

70. Someturva *Minttu Salminen, Jenny Rontu & Suvi Uski 2017*

Someturva on digitaalinen lakipalvelu, joka tarjoaisi konkreettisia välineitä puuttua verkossa rehottavaan vihapuheeseen. Suurin osa sosiaalisen median rikoksista on asianomistajarikoksia, jotka voidaan hoitaa sovittelulla. Nuoren pyynnöstä Someturva lähettää rikoksen tehneelle sovittelupyynnön ja mahdollistaa sovittelun. Jos tapaus ei täytä rikoksen tuntomerkkejä, uhrille tarjotaan mahdollisuus keskustella tapauksesta Someturva-chatissa. Tapaus voidaan laittaa seurantaan, ja uhri voi myös saada apua pyytämällä itselleen Someturva-kummin. Kaikissa tapauksissa Someturva toimii nuoren tukena. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa:

Pelikasvatus

71. Pelikasvattajan käsikirja *Pelikasvattajien verkosto 2013*

Pelikasvattajan käsikirja on tarkoitettu avuksi kaikenlaisille pelikasvattajille. Sen kohderyhmänä ovat niin vanhemmat, koulut, kirjastot, nuorisotoimet kuin muutkin tahot, jotka kohtaavat pelaavia lapsia, nuoria ja aikuisia. Kirjan tarkoituksena on antaa asiantuntevaa, tutkimukseen ja kokemukseen pohjautuvaa tietoa siitä, mistä pelaamisesta ja siihen liittyvissä ilmiöissä on kyse. [Linkki materiaaliin.](#)

72. Nuorisotyö pelaa *Verke 2014*

Nuorisotyö pelaa on menetelmäopas, joka lähestyy digitaalista pelaamista nuorisotyössä käytännön toimintaesimerkkien avulla tarjoten näkökulmia ja työkaluja siihen, miten positiivista pelikulttuuria voidaan eri tavoin edistää nuorisotyössä. Nuorisotyö pelaa on suunnattu kaikille nuorten parissa toimiville, jotka ovat kiinnostuneita hyödyntämään digitaalisten pelien moninaisia mahdollisuuksia omassa työssään, kuten opettajille sekä kirjasto- ja nuorisotyöntekijöille. [Linkki materiaaliin.](#)

73. Pelaajabarometri *Frans Mäyrä, Juho Karvinen & Laura Ermi 2016*

Viidettä kertaa vuonna 2015 toteutettu Pelaajabarometri on kyselytutkimus pelaamisen eri muotojen yleisyydestä Suomessa. Tampereen, Turun ja Jyväskylän yliopistojen pelitutkijoiden yhteistyönä syntynyt tutkimus tarjoaa kattavaa tietoa pelaamisen eri muodoista ja pelaamisen suosioon liittyvistä kehityssuunnista. [Linkki materiaaliin.](#)

74. Pelitutkimuksen vuosikirja 2016

Pelitutkimuksen vuosikirja (2016) on kahdeksas vertaisarvioitu, avoin pelitutkimusta käsittelevä tiedejulkaisu. Pelitutkimus on sekä monitieteinen tutkimusala että nuori akateeminen oppiaine, jonka parissa toimivien tutkijoiden huomion keskiössä on digitaalisten pelien erityisluonne. Julkaisussa on kuitenkin mukana myös mm. lautapeleihin liittyviä artikkeleita. [Linkki materiaaliin.](#)

75. Pelikasvatuskooste *Mediakasvatusseura 2017*

Mediakasvatusseuran tuottamaan pelikasvatuskoosteeseen on poimittu positiivista pelikulttuuria edistäviä, vapaasti käytettävissä olevia materiaaleja, pelejä, menetelmiä, julkaisuja ja kirjoituksia pelikasvatuksen ja mediakasvatuskentän monimuotoisuus huomioiden. Koosteesta löytyy pääasiassa digitaaliseen pelikulttuuriin liittyviä vinkkejä niin varhaiskasvatukseen, ala- ja yläkouluun, lukioon kuin nuorisotyöhönkin. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

76. Nyt pelittää! Miten peliä tehdään? *Elina Lappalainen & Jussi Kaakinen 2017*

Elina Lappalaisen ja kuvittaja Jussi Kaakisen lastentietokirja *Nyt pelittää! Miten peliä tehdään?* kertoo pelien tekemisestä, pelialan ammateista ja pelaamisesta. Kirjan pääosassa ovat Sofia ja Oliver, jotka pääsevät koodari-äidin mukana tutustumaan pelistudioon ja tekemään omaa peliä. Kirjan tietosisältöjen asiantuntijoina ovat toimineet suomalaiset pelien tekijät ja pelikasvatuksen asiantuntijat.

77. Pelejä oppitunneille *Mediakasvatusseura 2018*

Oppimisleikkejä löytyy joka lähtöön ja moniin tarpeisiin. Pelien avulla voi motivoida ja aktivoida erilaisia oppilaita: pelissä eteneminen palkitsee ja voi lisätä oppilaan itsearvostusta. Mediakasvatusseura on koonnut yhteen valikoiman maksuttomia hyötypelejä ala- ja yläkoulun opetukseen. Lisäksi koosteessa on perustietoa pelillistamisestä. [Linkki materiaaliin.](#)

78. Score *Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2017-*

Kilpapelikeskus Score on Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen järjestämä esport -pelitalo, jossa toimintaa pyöritetään vapaaehtoisvoimin. Scoresta löytyy myös kokoontumiseen ja bootcampeihin tarkoitettu Click-tila, joka tarjoaa loistavat olosuhteet joukkueiden 24/7- treenaamiseen. Tilat ovat nuorten ryhmien ja joukkueiden sekä helsinkiläisten yhdistysten käytössä veloituksetta.

79. Taikapiiri *Yle Puhe 2017*

Taikapiiri on viisiosainen ohjelmasarja peleistä, jota isännöi kirjailija, käsikirjoittaja ja pelisuunnittelija Mike Pohjola. Luvassa on puhetta pelaamisesta laidasta laitaan, perinteisistä lautapeleistä liveroolipelaamiseen ja digipeleihin. Lisäksi ohjelmassa vierailee eri alojen ammattilaisia keskustelemassa pelaamiseen liittyvistä ilmiöistä. [Linkki materiaaliin.](#)

80. Peliviikko Kansallinen audiovisuaalinen instituutti & *Pelikasvattajien verkosto 2011-*

Peliviikko on vuodesta 2011 järjestetty pelikasvatuksen teemaviikko, jonka tavoitteena on rakentaa positiivista pelikulttuuria ja vähentää pelaamiseen ja pelaajiin liittyviä ennakkoluuloja. Peliviikolla järjestetään satoja tapahtumia eri puolilla Suomea ja muissa pohjoismaissa, joissa pelataan esimerkiksi lautapelejä, roolipelejä, konsolipelejä, mobiilipelejä ja tietokonepelejä, sekä tutustutaan monipuolisesti pelikulttuuriin luentoja ja työpajojen muodossa. Tänä vuonna Peliviikkoa vietetään 30.10.–5.11. [Linkki materiaaliin.](#)

100 mediakasvatusideaa: Mediakriittisyys, vihapuhe ja disinformaatio

81. Kuinka käsitellä kriisejä, konfliktiuutisointia ja vihapuhetta lasten ja nuorten kanssa? *Koostanut Mediakasvatusseura 2015*

Mediakasvatusseuran koostama materiaalipaketti heijastelee sekä tämänhetkistä yhteiskunnallista tilannetta että lasten ja kasvattajien tarpeita ja keskittyy täten erityisesti pakolaiskysymyksen, konfliktiuutisoinnin, eriarvoisuuden ja vihapuheen käsittelemiseen lasten ja nuorten kanssa.

Päivitys: materiaalia ei ole enää saatavilla verkossa.

82. Valheenpaljastaja *Yle Oppiminen, Johanna Vehkoo 2015-2017*

Kuinka tunnistat valeuutisen? Miten huomaat kuvahuijauksen? Kehen luostat informaatioidessa? Internetissä on helppo julkaista sisältöä, joka näyttää erehdyttävästi journalismilta, mutta ei ole sitä. Toimittaja Johanna Vehkoon Valheenpaljastaja -juttusarja käsittelee faktaa ja fiktiota uutisissa ja sosiaalisessa mediassa erilaisista näkökulmista käsin, ja tarjoaa tietoa ja työkaluja valeuutisten ja some-huijauksen selvittämiseen. [Linkki materiaaliin.](#)

83. Testaa sananvapauden rajoja – mitä netissä saa sanoa? *Yle Oppiminen, Tapio Kantele 2016*

Missä menee asiattomuuden ja laittomuuden raja? Mitä netissä saa sanoa ja minkälaisen viestien jälkeen alkaa tulla nettipoliiseilta yhteydenottoja? Tee Yle Oppimisen testi ja tarkista, miten hyvin sinulla on sananvapauden rajat hallussa. Internetissä julkaistuja, aitoja kirjoituksia kommentoi nettipoliisi, vanhempi konstaapeli Jarno Saarinen. [Linkki materiaaliin.](#)

84. Tuota ja tulkitse -materiaali *Mediakasvatusseura 2016*

Materiaalin tavoitteena on tukea medialukutaidon ja mediakriittisyyden harjoittelua. Työkalu ohjaa mediasisältöjen kriittiseen arviointiin sekä niiden vastaanottamisen ja kuluttamisen että tuottamisen ja levittämisen näkökulmista. Tuota ja tulkitse -työkalun etupuoli on varattu viestien vastaanottamiselle, kun taas taustapuolen kysymykset johdattavat pohtimaan oman mediasisältöjen tuottamisen näkökulmaa. [Linkki materiaaliin.](#)

85. Vihapuheesta dialogiin – koulutusmateriaali vihapuheen vastaisille oppitunneille *Plan International Suomi 2017*

Plan International Suomi on julkaissut kattavan vihapuhetta käsittelevän materiaali- ja tehtäväpaketin. Vihapuheesta dialogiin -koulutusmateriaali tarjoaa tietoa ajankohtaisesta ongelmasta: vihapuheesta. Mitä on vihapuhe tai vihainen puhe? Miksi vihapuhe uhkaa sananvapautta? Materiaali on suunnattu ensisijaisesti yläkoulussa ja lukiossa tai toisella asteella toimiville kasvattajille. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

86. Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot -raportti *Osuuskunta Mediakollektiivi, Maija Töyry 2016*

Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot on Koulukino ry:n Osuuskunta Mediakollektiivilta tilaama selvitys. Hankkeen ja selvityksen raportin päätavoitteena on keinojen etsiminen disinformaatioon ja vihapuheeseen liittyvien ongelmien käsittelemiseksi. Selvityksessä painottuvat aihepiirit, jotka ovat erityisen tärkeitä varsinkin mediakasvattajien näkökulmasta. [Linkki materiaaliin.](#)

87. Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot – Työkaluja teemojen käsittelyyn *Koulukino, Katri Schroderus 2017*

Materiaali on tarkoitettu yläkouluun ja toisen asteen opetukseen, minkä lisäksi sitä voi hyödyntää myös esimerkiksi nuorisotyössä. Oppimateriaali perustuu Koulukinon tilaamaan, Osuuskunta Mediakollektiivin toteuttamaan Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot -selvitykseen (2016). [Linkki materiaaliin.](#)

88. Anonymt hatprat och yttrandefrihet *Mediakasvatusseura, Sanni Mäntyniemi 2017*

“Anonymt hatprat och yttrandefrihet” on tiivis ruotsinkielinen infopaketti vihapuheesta, sananvapaudesta ja anonymiteetistä internetissä. Materiaalissa kerrotaan seikkaperäisesti, mitä vihapuhe on, millainen puhe on rangaistavaa ja mitä mahdollisuuksia ja haasteita netin anonymiteetti tuo mukanaan. [Linkki materiaaliin.](#)

89. Vihan ja inhon internet *Johanna Vehkoo & Emmi Nieminen 2017*

Toimittaja Johanna Vehkoon ja sarjakuvataiteilija Emmi Niemisen journalistinen sarjakuva-albumissa vihapuhetta käsitellään verkkovihan kohteeksi joutuneiden henkilöiden omakohtaisten kokemusten kautta. [Linkki materiaaliin.](#)

90. Faktabaari & Debattibaari *Mikko Salo, Tuomas Muraja, Jukka Rautanen, Taru Taipale, Raine Tiessalo, Jussi Salmio ym. 2014-*

Faktabaari on palkittua, vapaaehtoisvoimin toteutettua faktantarkistustoimintaa, joka vahtii poliitikkojen ja muiden poliittisten toimijoiden puheiden totuudenmukaisuutta sekä puuttuu mediassa esitettyihin puolitotuuksiin, myytteihin ja urbaanilegendoihin. Debattibaari on puolestaan perustettu asiallista ja argumentoitua yhteiskunnallista keskustelua varten. Idea Debattibaarista syntyi, kun joukko aktiivisia kansalaisia oli huolissaan Suomessa käytävän julkisen yhteiskunnallisen keskustelun tasosta ja ohuudesta. [Linkki materiaaliin 1 & 2.](#)

100 mediakasvatusideaa: Demokratiakasvatus, globaalikasvatus ja osallisuus

91. Globaalikoulu-oppimisympäristö *Plan International Suomi*

Kehitysyhteistyöjärjestö Plan Suomen kehittämä globaalikasvatuksen verkkoympäristö tarjoaa monipuolisesti ja helposti oppimista tukevia materiaaleja, jotka on jaoteltu kouluasteen mukaan. Materiaalit on nettisivuilla kätevästi luokka-asteen mukaan luokiteltuna varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Verkkoympäristössä on myös 5.–6.-luokkalaisille suunnattu Maailman ympäri -peli lapsen oikeuksista. [Linkki materiaaliin.](#)

92. Demokratia-avain *Suomen nuorisoyhteistyö - Allianssi ry 2011*

Demokratia-Avain on opettajille ja ohjaajille suunnattu opas demokratiakasvatukseen. Kuinka käsitellä vaikuttamista, osallisuutta, valtaa ja politiikkaa nuorten kanssa? Aineisto tarjoaa valmiita oppituntimalleja ja projekti-ideoita demokratiakasvatuksen toteuttamiseen. Esimerkiksi mediaan liittyvässä osiossa on tietoa ja tehtäviä liittyen mediakriittisyyteen sekä mediaan vaikuttamisen välineenä. [Linkki materiaaliin.](#)

93. Kulttuurinen vuosikello -oppimateriaalipankki

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura 2016

Kulttuurinen vuosikello on oppimateriaalipankki, jonne on koottu kulttuurisesti kestävää kasvatuksen materiaalia opettajien käyttöön. Sivustolla voi itse rakentaa oman ”kulttuurin vuosikellon” tai hakea materiaaleja teeman tai kuukauden mukaan. Vuosikello on kaikkien kulttuuriperintökasvatuksesta ja kulttuurisesti kestävästä kehityksestä kiinnostuneiden yhteinen sähköinen materiaalipankki ja julkaisukanava. [Linkki materiaaliin.](#)

94. Ihmisoikeudet.net: Media ja ihmisoikeudet

Amnestyn Suomen osasto, Ihmisoikeusliitto, Suomen YK-liitto ja Maailma.net

Ihmisoikeudet.net -sivustolle on koottu tietoa ihmisoikeuksista sekä aiheeseen liittyviä harjoitustehtäviä. Osassa harjoitustehtävistä on myös tarkasteltu mediaa ja sen osuutta ihmisoikeuksien toteutumiseen. Pohdintatehtävien osuudessa Mielipide ja sananvapaus käsitellään tiedonhankkimisen ja levittämisen oikeuksia ja velvollisuuksia sekä ilmaisun- ja sananvapautta. [Linkki materiaaliin.](#)

95. Aika digittää - näkökulmia ja menetelmiä erityisryhmien nuorten mediavaikuttamiseen

Sanna Lappalainen, Virva Korpinen ja Joonas Pokkinen 2017

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

Julkaisu avaa erityisryhmien nuorten median käyttöä ja sitä, kuinka media voidaan valjastaa kaikkien nuorten vaikuttamiseen. Se on toteutettu osana ERNOD- eli erityisnuoret ja digiajan osallisuus -hanketta, joka on etsinyt vastauksia ja uusia käytäntöjä erityisryhmien nuorten sekä maahanmuuttajien mediataitojen kehittämiseen. [Linkki materiaaliin.](#)

96. Sinä olet demokratiakasvattaja -opas *Koordinaatti ry 2016*

Oppaasta löytyy tietoa nuorten osallisuudesta ja vaikuttamisesta, työkaluja nuorten osallisuuden edistämiseen, vinkkejä ideoiden tuottamiseen sekä keinoja vaikuttamistaitojen monipuoliseen kehittämiseen. Materiaali on tarkoitettu opettajille, ohjaajille ja kaikille nuorten kanssa toimiville.

[Linkki materiaaliin.](#)

97. Rakentavaa vuorovaikutusta - opas demokratiakasvatuksen tueksi *Satu Elo, Kristina Kaihari, Paula Mattila ja Leena Nissilä 2017*

Opas tarjoaa opettamisen tueksi ajatuksia etiikasta, ihmisoikeuksista, demokratiakompetensseista, osallisuuden vahvistamisesta, sovittelusta sekä koulun ja poliisin yhteistyöstä. Opas koostuu kahdeksasta artikkelista, linkkilistasta sekä kolmesta suomeksi käännetystä oppaasta. Julkaisu keskittyy radikalisoitumisen ehkäisyyn, mutta tarjoaa keinoja myös vihapuheen torjumiseen. [Linkki materiaaliin.](#)

98. Verkkopalvelun saavutettavuusohje

Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi 2017

Verkkopalvelun saavutettavuusohje on tarkoitettu tarkistuslistaksi nuorille suunnattuun verkkotyöhön. Ohje on sovellettavissa erilaisilla verkon alustoilla, kuten verkkosivuilla ja sosiaalisen median palveluissa. Listan tavoitteena on auttaa pohtimaan, mitä saavutettavuus tarkoittaa oman työn näkökulmasta ja miten sitä voi pienillä teoilla parantaa. [Linkki materiaaliin.](#)

99. Kestävää päätöksentekoa -mobiilikurssi

Suomen YK-liitto ja Funzi 2017

Suomen YK-liiton koordinoima Kestävää päätöksentekoa -mobiilikurssi on uudenlainen tapa lisätä tietoa kestävästä kehityksen tavoitteista ja kestävästä päätöksenteosta. Kurssin aineisto on helposti käytettävissä mobiilipohjaisena ja se on kaikille saatavilla maksuttomana. Kurssi toteutetaan esivaiheessa suomeksi ja englanniksi sekä tulevaisuudessa mahdollisesti myös ruotsiksi. Kurssi on suunnattu yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille.

[Linkki materiaaliin.](#)

100. Miksi demokratia? *Yle Oppiminen 2013*

Miksi demokratia? -projektin lyhytelokuvat tarkastelevat demokratiaa eri maissa eri näkökulmista. Samaan pakettiin kuuluu 10 demokratiaan liittyvää kysymystä, joihin vaikuttajat eri puolilta maailmaa esittävät oman perustellun kantansa. Videoita voi hyödyntää opettamisessa sekä keskustelun herättäjänä että argumentoinnin tukena - onhan demokratian yksi peruspilari mielipiteen vapaus ja argumentointi. [Linkki materiaaliin.](#)